

Articulus mortis. Baptismus.

Articulus mortis quis sit & quomodo alius absolue
dus est in articulo mortis ab oibus casibus quomodo
tuncque grauibus & ab oī excoīcatōe p̄ quelibet sa-
cerdotem quere infra de maiori excoīcatōe.

B XI

Quomodo sine cōceptu fore cōstet religiois
i. articulo necitatē
i. xpiane
i. spūs. s. scz l' p̄ritio
Nūc necesse subest in adult' flamē adimplet
scz p̄ aquā
scz p̄ sp̄o
Ipsū baptismū vel sanguis sponte sacratus
scz vir v'l mlier aut infidelis

De baptismo.

Hec brūs r̄ho. &
petrus d' palud.

Sexus aut cultus cuiuslibet omnis homo sit
i. talit' q' post illd' baptismū rebaptisari non
oporteat i. i. necitate mortis v'l alias
Baptisare p̄t vere. poscente necesse
i. baptisare

In necessitate q'
libz baptisare de
p̄t nec post reba-
ptisabitur.

Eccle formā seruans si tingere tendit
i. extra necitatē mortis

Debitus est alias baptisans ipse sacerdos
scz aqua

De materia ba-
ptismi.

De fit aqua solū baptismus mixta v'l extet
scz aliqd scz aque

Dum magis extet aq̄ mixtū sua v'l spēs sit
s' alias peccaret nihilomin' baptismus valeret

Quorā pb̄o baptismū clericus haud det
s' det baptismū i. clico scz p̄ntē

Nec p̄ntē viro mlier. laic' neqz clero
scz mortis v'l alias

Quēqz baptiset puta quomodo necesse requirat
i. cleric'

Nemo rebaptiset clerus laicusve sacerdos

Null' rebaptisa-
re dz aliquē q' vi-
te p̄us baptisat'
fuit. nec q' scit se
rite baptizatum
itez se baptisari
p̄mittet.

Hocqz scient' agens p̄ leges decapitetur
i. ius canonicū s' punit

Sz grauit' canon tales punit. qz scient'
scz baptismū

Aut ignoranter itez q' suscipit illum
scz q' sic bis baptisat' i. p̄ dicit'

Siue ratū tenet hoc baptisat' memoratus

De Beneficijs.

B XII

Item beneficium regulariter vicz ecclesiasticum dari debet per ordinarium nisi ex speciali statuto vel consuetudine ad alius ius pertineat vt fit quādo sedes ep̄alis vacat z tunc caplm̄ ali qua beneficia p̄ferat z aliqua non. **Item** Omnia beneficia vacantia in curia siue dignitates siue p̄sonatus nō nisi per papam p̄ferri possunt. **Item** p̄ntati a p̄sonis sede vacante capitulum p̄t eos admittere z instituere in beneficijs. h̄ nō viuentē ep̄o. c. et si caplm̄ de insti. li. vi. **Item** in sacris ordinatus per ep̄m p̄videri debet de beneficio. c. cū scdm. de p̄ben. **Idē** dicendū quando p̄misit talem ordinari per alium. c. si ep̄s d̄ p̄ben. li. vi. Secus esset si haberet suam. vel paternā here/ ditatem vnde posset sustentari fm̄ glo. in. d. c. si ep̄s. **Pro** mittens alicui p̄videre de beneficio ecclesiastico non vacante vl̄ qualitercumq̄ p̄mittat cū potuerit non t̄z. q̄: tal̄ p̄missio nlla est. c. de restanda de p̄cel. p̄ben. li. vi. **Item** recipiens beneficiū ecclesiasticū de manu laica est ineligibilis vtz de iure p̄zo. p̄trea. Inno. in. c. quisquis de elec. **Tamen** ep̄s p̄t cum eo dispensare fm̄ eundem ar. c. nup̄ de sen. excom **Item** aliq̄s renūciare b̄nficio p̄t vt aliq̄ p̄videat q̄n̄ actū renūciatōis nō de ducat in pactū. h̄ ip̄am renūciatōem pure faciat z libere als̄ eēt symonia cū. Pa. in. c. dilecto de p̄ben. in glo. d. c. 2̄. **Item** b̄nficiū ecclesiasticū sol̄ clericis nō p̄iugatis z h̄ntibz eta/ tem debeat p̄ferri dz. **Item** si in ecclesia ē statutū iuratū p̄ papā approbatū q̄ null̄ illegittim̄ ibi p̄moueat. tūc nō ep̄s h̄ sol̄ papa disp̄sare p̄t. **Sz** si nō esset iuratū z p̄firmatum tūc ep̄s posset. **Item** Ep̄s disp̄sare nō p̄t vt illegittim̄ posset retine re plura b̄nficia simplicia sil̄. facit. c. is cui. i. R̄. de p̄bē. li. 6. **Item** Ep̄s disp̄sare nō p̄t vt illegittim̄ viuente p̄e suo i ea/ de ecclesia h̄eat b̄nficiū simplex vl̄ p̄bēdā. z mltomin̄ canoniz/ catū. h̄ ip̄o mortuo dicit aliq̄ q̄ posset disp̄sare ep̄s h̄ nō in il lo qd̄ p̄t habuit imediate. **Item** h̄ns plura b̄nficia q̄z vnuz sufficit ad sustentatōem non excusatur per dispensatiōem fm̄ Pa. in. c. cum iam dudum de p̄ben. vbi d̄t q̄ habet p̄ indu/ bitato q̄ talis non sit tutus quo ad ecclesiam triumphantē et̄ dispensatus per papam quando dispensatus est p̄t se z suaz vtilitatem quia in hoc casu non solum alteratur iuris positū dispositio. sed etiam xp̄i p̄monii iniuste dispergitur. **Luz** ergo papa non posset alienare bona ecclesie sine q̄ui peccato. vt d̄t archid. xij. q. 2. **Non** liceat pape ergo multominus potest das/ relicentiam alteri dispergendi vt in. c. nuper de ere. do. post d̄i. **Et** sic conuincitur ratio Inno. in. c. cum ad monasteriū d̄ sta/ mo. quia h̄c non solum violatur ius posituum sed potius di/ uinum. **Hoc** idem tenet Hosti. in d. c. du duz quē sequit̄ Jo. an. d̄t et̄. b. iho. in. ix. quotlibet q. v. q̄ habere plures p̄ben/ das absolute loquendo vl̄ p̄siderādo est quid de se inordinatuz v̄puta quia quis non p̄t in diuersis ecclesijs deſuire q̄b̄ q̄si. p

B iij

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

De Beneficijs. De Bello.

B

stipendio pbende sunt ordinate vt ministrantib⁹ in eis denf.
 Est et⁹ diminutio diuini cult⁹: vñ vnus loco plurib⁹ constituit
 Est et⁹ inequitas vñ vn⁹ bz mltra bnificia z ali⁹ nō p̄t bz vnū
 Continet z aliqui defraudatores volūtarū testatorū q̄ vt cert⁹ nu
 mer⁹ fuientium deputaret talia ptulerūt z mltra alia. Et nisi
 aliqua circūstātia supuentat q̄ remoueat totalit⁹ inordinatiōem
 ei⁹ nunq̄s erit sine pctō. Aduertendū tñ fm Boff. q̄ ē triplex
 circūstātia q̄ p̄t remouere talē inordinatiōem ita q̄ dispensatiō
 sit lcima z tuc⁹ dispensat⁹. Prima ē necessitas pura qz plures
 non inueniunt idonei. S cōdā ē vtilitas eccliaz z eoz qbz p̄sūt
 Tercia p̄rogatiua meritoz. nec valet p̄suetudo fm pa. in d.
 c. dudū. Et iura sine glose que dicūt valē Intellige dū assunt
 res inmediate p̄dicte circūstātie vñ vna eaz pura. qz p̄t va/
 let absens q̄ ali⁹ p̄ns vñ p̄ potētia retinēdi plura bnificia sim/
 plicia: h̄ non vt fruct⁹ lucrifaciat sibi ad vtilitatē puarā. vñ ad
 augendū p̄simoniū. vel vt laua⁹ viuat. vñ vt facili⁹ ad ep̄atū
 vñ maiorē dignitatē possit ascēdē qz cū tali intētiōe et⁹ vnū bn/
 ficiū h̄e dese ē inordinatū. qz ē z oēm rōez vt in. c. ratio nulla.
 cū ibidē notat⁹ de p̄bē. z est z op⁹ pietat⁹ xvi. q. i. c. ii. Itē
 h̄ns bnificiū in cōmēda tenet fuare eccliaz in statu suo nec p̄t
 aliqd̄ de statu ecclie minūere h̄ de supfluo p̄t sibi puidere als
 non. Nec pa. in. c. de monachis de p̄ben. Notandū q̄ Com
 menda d̄r custodia ecclie alicui cōmissa. Itē fruct⁹ bnificij
 vacant⁹ sunt fuādi successorī vñ in vtilitatē ecclie expēdēdi. ali
 as z faciētes si sunt capitula. Cōuent⁹. collegia vñ singule p̄/
 sone in cathedralib⁹ ecclijs z regularib⁹ vñ collegiat⁹ s̄t suspē
 si ip̄o facto a bnificio z officio donec plene restituerit q̄cqd̄ p̄ce/
 perint. non obstātib⁹ puilegijs vñ p̄suerudinib⁹ vñ statut⁹. et⁹
 iuramēto vñ sedis aplice autoritate firmat⁹. c. qz sepe de elec
 li. vi. Itē iniuste possidentes bnificia eccliaistica tenent resi
 gnare in man⁹ illi⁹ q̄ p̄t recipere resignatiōem. vñ si essent in arti
 culo mortis alicui alteri recipienti eam nōie illi⁹ cui est faciēda
 scdm̄ Inno. Etiaz tenet fruct⁹ p̄ceptos restituere. de renū. c.
 post transitiōem s̄ rursus.

Constans iniustum dū vis accedere bellū
 Aut iustum. peccas p̄gens dñi sine iussu
 .i. obedienmādato

Subditus a dño cōpulsus visere bellum
 .i. intrare
 .i. sine pctō nec restitui
 ere tenetur

Ignorans iustū dubitans accedere possit
 scz intrati bellū
Iniustū constās prozsus non p̄gere debet

De Bello.

B XIII

Quin qz requirunt vt bellum sit iustū. vii. Bellum iustū
cant anin^o psonae causa. Principis auērs res quoqz p qbz
extare Persona scz secularis n̄ ecclīastica (Causa) scz vt ppe
necessitate z vt pax habeat pugnet (Anim^o) scz vt non fiat ex
odio. inuidia. vltione vel cupiditate. h̄ ppter caritatem. iustici
am z obedientiā (Autoritas) scz ecclīe vel pncipis (Res) .i.
vt sit p rebz repetendis vel p defensiōe patrie. Quāuis igitur
vt dicitur in glo. bellū sit iustū in q̄tuo: p̄mis. si tū res subsit
quia p rebz repetendis factū est non tenet qui monit bellū re/
stituere qd̄ ibi cepit. nisi cepit vel dānificauerit aduersariū suū
vtra q̄ abundat ille de suo iniuste aut ille aduersari^o suus dā
nificauerat eum. z hoc sic dico fm iudiciū fori penitēntialis.

.i. in castellās .f. ecclīa

Ecclīam vallās pugnans ab ea fugit hostes

.f. impugnās .f. ecclīa

Aut iustos hostes: nō defendet in illa

.f. ecclīam .i. in castellādo

Hanc quia vallando pugnās ab ea violauit

.i. cūcta vidualia .f. ipugnādi hostes q̄cūqz

Sic cūctos victus ibi latos hac ratione

.i. non peccāt

Iusti si rapiant hostes. peccare negant

.i. in castellaras .i. incendens

In bello iusto nō vallatas quis adurens

.i. emendare tenet

Ecclīas ip̄as exposito. sibi reddet

.i. ecclīas .f. i bello iusto .i. de iure nō tenet

Vallatas vr̄es z casu restituat nil

.f. in bello iusto .f. ecclīas .i. p rapinā sublata

Raptores reddet ab eis p singla capta

Te non excusat iustū bellum qd̄ habetur

.i. auroitate .f. spoliare ecclīas .f. ep̄i l̄ superioris eiusdē

Aditione sit hoc plati spūalis

.i. ab ecclīas .i. vidualia s̄ i bello iusto sine pctō

His hostes iusti victū deferre valebunt

In bello licito nulli spoliēt amici

Aut qui nil nocuit vt subdita gens miserorū

.i. aliqd̄ .f. in p̄ia

In bello iusto rapiēs quid cleric^o illic

.i. iuste .f. n̄ cleric^o .f. clerico

Reddere post d̄z nisi sic bellās daret illi

Antonin^o 2° pre 3^e
pt^o ti. 25. c. xi. circa fi
nē d̄r qd̄ i bello iusto
villā l̄ castz icēdēs si
ibi ecclīa incaute z bu
raf z ē molestū ei nō
ē excōicac^o h̄ dānum
restituēt.

Et cān. .i. qn̄ iusti
hostes suoz aduersa
rioz machinas incē
dūt. z post ecclīa talē
igne icēdebat. z cū
opibz ret licite.

Nota si d̄z fiat
i iusto bello viderur
impū z inhonestū.

De Bello. De Bigamia.

B Clericus in bello licito nullum p[er]imendo
.f. in bello
Nec mutilas aliquē nec mortis causa reptus
.i. irregularis s^c est

Non ē infamis tñ illicitum subemnti
s^c aliq[ui]s i bello iusto
Ordo nec detur. p[er] eū licet haud perimatur
*s^c z i ducē alios sine irregu-
laritate*

Clericus ad bellū iustū disponere posset

De duello.

Quum liceat nulli temptare deū. p[ro]hibetur
.f. rā laic[us] q[ui] eccl[esi]astic[us] .i. auctoritatē .i. dare

Om̄ibus ex iure d[omi]n[us] ferre duell[um]
.f. necessitatis .f. patrie

Causa quacunq[ue] v[el] cōsuetudine stante
.f. in duello pugnātib[us]

His dans auxiliū seu consiliūq[ue] fauorē
.f. duellātib[us] .i. sac[er]dos

Illis z flamē bñdicens ip̄e duello
.i. post .i. aliq[ui] duellātib[us] .i. irregulares .f. aliq[ui] duellātib[us]

Occiso quoq[ue] sunt irreg. seu mutilato

In sequētib[us] patēt octo mōdi bigamie p[er] q[ui]s aliq[ui]s
p[ro]hibet ordiari. z priuā libertate eccl[esi]asticā.
*.f. p[er] binas bñdictōes aut plures .f. marit[us] tal[is]
.i. nuptias aut m[at]rim[on]i[um]*

Prim[us] modus.

Multiplicādo thoz corēs his mox biga[mi]a sit
*.f. ābas vxōes v[el] plures suc. s^c z alterā añ ba-
cessiue v[el] simul p[ro]ximū*

Aut capit has ante baptismū l[icet] reliquas post
s^c p[ro]p[ri]us .i. rite z t[em]p[or]e

Sec[un]d[us] modus.

(facto). i. in aliq[ui] ca-
su iure p[ro]hibito. vt /
pura q[ui] z sanguinei
v[el] affines ex[ist]entes. et
sic de alijs p[ro]hibitis
in iure.

Aut vnā iure capias aliam quoq[ue] facto
.i. successiue .f. p[ri]mā z scōdam

T[em]p[or]e diuerso noscens carnalit[er] ip̄as
*s^c sumas .i. in cāu iure p[ro]hibito s^c aliā
.f. vnā*

Tercius modus

Aut ambas facto sil[icet] aut de iure ve facto
.f. s[un]t in m[at]rim[on]io

Quart[us] modus

Prefatas carne si noueris. aut viduā que
.f. in m[at]rim[on]io .i. cognita
Cognita sit de te. mare deturpata priore

De Bigamia.

^{s^c sciēte .i. corrupte ab alio sec^o n^o p^o te}

L Teq^s sciente nō si rupte nupsieris vnq^s

^{.i. carnal^r}

Quā post cog^sces bigamus tu verus haberis

^{.i. vxore .i. adulterā .i. sine dubio}

L Sic coiens p^oria quā mechārite sciebas

^{.i. dispēfac^r p^r s^z. b. tbo. 7 3o. an. 7 pe. 8 pal.}

^{.i. difficult. .i. bigamis singul^r p^o ordib^z suscipiēdis}

Dispensat^r g^ouit cum dictis papa nec alter

^{.i. subdyaconatu dyaconatu pbratu}

^{s^c bigam^o ē}

^{.i. corrup^r m^oliē .i. nubēs corrupte}

L Ordine quis sacro rupte nubēs. ve p^rfessus

^{s^c bigam^o fit .i. fuit 2 d^ois}

L Nubens ancille seu cum vili muliere

Ut ioculatrice v^l que spectacula seruat

^{.i. aliq^d p^r dictaz quā nouer^r carnal^r}

Quāuis sit vgo pelleris ab ordine sacro

^{.i. solo v^z. 28. d. Si q^s viduā}

Presul in hoc cāu dispēfat iure docēte

<sup>.i. cūcti sup^r dicti s^c nō ob^rate 2° s^uetudine sub
pena exco^micatōis extra co. al^r
tercatōis li. vi.</sup>

L Tonsurā bigami phibent^r radere iure

<sup>.i. seclari v^z ap^t f^rcatōez q^r x^ps sibi ecclⁱaz tan
q^s vnicā spōsaz d^e spōsavit p^o quā vni
cū 7 v^z m^oimonū f^rcat</sup>

Aq^s foro. sedⁱ p^rfus redduntur in omni

<sup>.i. m^olicib^z sine maritaz v^l al^r corrup^r v^l nō corrup^r s^c ex^r
.i. extra m^oimonū</sup>

Qum mult^r fornicās nec bigamus reputat^r

^{.i. q^s tāq^s vxores 2° g^ouit}

Sed multis coiens sub coniugio bigamus fit

^{.i. im^o s^c bigāia}

Sic modos alios bigamie respice supra

^{.i. alien^r}

Nub^rit de facto cui nubens iure vetante

<sup>(de facto) id est in cāu iure phibito vt contrahētes in gradu
consanguinitatis phibito. v^l affinitatis v^l in spūali cognati
one. 2° c^ois. calib^z legitime phibit^r.</sup>

¶ De blasphemijs.

B XIII

Quint^o modus

Sext^o modus.

Septim^o mod^o.

Octauus mod^o.

Null^o fit bigā^o

<sup>2° g^oies plures vxores
alioz viroz extra ma
trimo^m aut al^r m^olic
res. s^c solū in m^oimo
nio 2° stituz fit biga
m^o diuers^r mōis sup^r
dictis.</sup>

Quid sit d^o facto

2° trahere.